

Monety kolekcjonerskie

Rewers: Wizerunek pary żurawi. Z lewej strony wizerunek sosny oraz wzdłuż lewego boku monety napis: EXPO. Wzdłuż prawego boku monety napis: 2005 AICHI.

Projektant monety: : Robert Kotowicz

nominał	200 zł
metal	900/1000Au
stempel	lustrzany
średnica	27,00 mm
masa	15,50 g
wielkość emisji (nakład)	4.200 szt.

Awers: Stylizowany wizerunek fragmentu pomnika Fryderyka Chopina z Łazienek Królewskich w Warszawie. Poniżej z lewej strony wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Powyżej orła z lewej strony napis: 200 ZŁ. Z lewej strony półkolem oznaczenie roku emisji: 2005. U dołu półkolem napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA. Pod lewą łapą orła znak mennicy: $\frac{m}{w}$.

Rewers: Stylizowane wizerunki: Zamku Nagoya na tle góry Fuji oraz gałązki kwitnącej śliwy. U góry napis: EXPO / 2005 / AICHI.

Projektant monety: Robert Kotowicz

nominał	2 zł
metal	stop CuAl5Zn5Sn1
stempel	zwykły
średnica	27,00 mm
masa	8,15 g
wielkość emisji (nakład)	1.000.000 szt.

Awers: Wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, po bokach orła oznaczenie roku emisji: 20-05, pod orłem napis: ZŁ 2 ZŁ, w otoku napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA, poprzedzony oraz zakończony sześcioma perełkami. Pod lewą łapą orła znak mennicy: $\frac{m}{w}$.

Rewers: Stylizowany wschód słońca nad górą Fuji na tle ozdobnego reliefu. U góry wizerunek dwóch żurawi w locie. Z lewej strony półkolem napis: EXPO, z prawej półkolem napis: AICHI. U dołu napis: 2005.

Na boku: ośmiokrotnie powtórzony napis: NBP, co drugi odwrócony o 180 stopni, rozdzielony gwiazdkami.

Projektant awersu: Ewa Tyc-Karpińska

Projektant rewersu: : Robert Kotowicz

nominał	10 zł
metal	925/1000 Ag
stempel	lustrzany
wymiary	długość: 43,40 mm wysokość: 29,20 mm kształt wachlarza o kącie rozwarcia 100 stopni
masa	14,14 g
wielkość emisji (nakład)	80.000 szt.

Awers: Stylizowany wizerunek fragmentu pomnika Fryderyka Chopina z Łazienek Królewskich w Warszawie. Z lewej strony wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej oraz wzdłuż lewego boku monety napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA. Wzdłuż prawego boku monety oznaczenie roku emisji: 2005 oraz napis: 10 ZŁ. Pod lewą łapą orła znak mennicy: $\frac{m}{w}$.

W dniu 23 marca 2005 r. Narodowy Bank Polski, z okazji Światowej Wystawy EXPO 2005, wprowadza do obiegu monety kolekcjonerskie o następujących nominałach:

- 200 zł – wykonana stemplem lustrzanym w złocie;
- 10 zł – wykonana stemplem lustrzanym w srebrze;
- 2 zł – wykonana stemplem zwykłym w stopie CuAl5Zn5Sn1, zwanym Nordic Gold.

Historia międzynarodowych wystaw, prezentujących dorobek ludzkości i techniki, datuje się od 1851 roku, od pierwszej wystawy w Londynie. Odtąd aż do II wojny światowej wystawy takie odbywały się w różnych miastach Europy i Stanów Zjednoczonych, zwykle w odstępach kilku lat. Np. siedmiokrotnie miejscem wystawy był Paryż, dwukrotnie Filadelfia, a w 1893 roku światowa wystawa odbyła się w Chicago, dla uczczenia

Monety zostały wyprodukowane w Mennicy Państwowej SA w Warszawie.

Skład i druk: Drukarnia NBP

Projekt: DECORUM

– Światowa Wystawa EXPO 2005 –
Japonia

400-lecie odkrycia Ameryki przez Kolumba. Z wystawami wiązały się też często wielkie przedsięwzięcia budowlane. Pierwszą wystawę londyńską upamiętnił Crystal Palace, dzieło Josepha Paxtona. W związku z wystawą w Paryżu w 1889 roku wybudowano wieżę Eiffla. Symbolem pierwszej wystawy po II wojnie światowej – w 1958 roku w Brukseli – stała się konstrukcja nazwana Atomium, odzwierciedlająca budowę atomu. Również od wystawy w Brukseli przyjęto ideę, by każda następna wystawa przedstawiała wspólny dla wszystkich uczestniczących krajów temat. Ustalono też skróconą nazwę takich wystaw – Expo.

Powojenne wystawy miały następujące tematy: Expo '58 w Brukseli – „Bilans świata dla świata bardziej ludzkiego”, Expo '67 w Montrealu – „Ziemia planeta ludzi”, Expo '70 w Osace – „Postęp w harmonii”, Expo '74 w Spokane (USA) – „Pokój przez dialog”, Expo '75 na Okinawie (Japonia) – „Ocean, jaki być powinien”, Expo '85 w Tsukubie (Japonia) – „Mieszkanie i środowisko – nauka i technika dla człowieka w domu”, Expo '86 w Vancouver – „Świat w ruchu”, Expo '92 w Sewilli – „Stulecie odkryć – spotkanie dwóch światów” (w tej wystawie po raz pierwszy po wojnie wzięła udział Polska), Expo '93 w Taejon (Korea Płd.) – „Wyzwania na nowej drodze rozwoju”, Expo '98 w Lizbonie – „Ocean – dziedzictwo dla przyszłości”, Expo '2000 w Hanowerze – „Człowiek – Przyroda – Technika”. Hasłem wystawy, która w marcu 2005 rozpocznie się w prefekturze Aichi w Japonii, jest „Mądrość natury”. To wyjątkowo trafne hasło dla kraju, którego mieszkańcy od niepamiętnych czasów starali się żyć w zgodzie z prawami przyrody, nie zawsze dla nich taskawej. W życiu codziennym Japończyków, a także w ich estetyce i sztuce świadomość przyrody i zachodzących w niej przemian zawsze była podstawową sprawą, co możemy obserwować również w dzisiejszej Japonii.

Japończycy zaczęli się interesować międzynarodowymi wystawami w Europie jeszcze w czasach, kiedy byli mało znanym krajem, po długiej izolacji od świata. W 1862 roku po raz pierwszy, choć nieoficjalnie, na wystawie w Londynie pojawiły się japońskie wyroby z papieru i drewna. Oficjalnie Japonia pojawiła się na wystawie w Paryżu w 1867 roku. Pod patronatem rządzącego wówczas Japonią shoguna z rodu Tokugawa zbudowano na wystawie replikę japońskiego domu. Prezentowane tam eksponaty – wyroby z laki, papieru i ceramiki – zdobyły nawet kilka nagród. Na wystawie w Wiedniu w 1873 roku japońskiej ekspozycji patronował już nowy rząd, utworzony po 1868 roku po obaleniu shogunatu i restauracji władzy cesarskiej. Oprócz tradycyjnych wyrobów japońskiego rzemiosła pokazano tam między innymi jedną ze złotych rzeźb wieńczących dach zamku w Nagoi oraz model posągu Wielkiego Buddy z miasta Kamakura. Z Japonii przyjechało wówczas do Wiednia 77 mistrzów i instruktorów, by uczyć się nowej zachodniej techniki. W 1877 roku otwarto w Tokio pierwszą krajową wystawę przemysłową. Odtąd takie wystawy odbywały się co kilka lat i były zwykle łączone z masowymi imprezami rozrywkowymi. Od 1936 roku rząd Japonii planował organizację wielkiej międzynarodowej wystawy, ale wydarzenia wojenne sprawiły, że zrezygnowano z tych planów. Pierwsza japońska wystawa międzynarodowa po wojnie odbyła

się więc dopiero w 1970 roku, w Osace, a ściślej w mieście Suita tuż koło Osaki. Potem były wystawy na Okinawie w 1975 roku i w Tsukubie w 1985 roku. Na miejsce kolejnej prezentacji dorobku ludzkości w 2005 roku wybrano prefekturę Aichi – teren w pobliżu wielkiego przemysłowego miasta Nagoya. Prefektura Aichi, położona w centralnej Japonii w pobliżu wybrzeża Pacyfiku, jest regionem niezmiernie ważnym z punktu widzenia historii, a także współczesnego życia Japonii. Na równinie Nobi, osłoniętej od północy górami, dzięki łagodnemu oceanicznemu klimatowi zawsze kwitło rolnictwo. Pod koniec XIX wieku rząd znacznie poszerzył tereny uprawne dzięki budowie sieci kanałów, które doprowadziły wodę na mniej żyzne wyżyny. Współcześnie jednak rolnictwo zeszło na drugi plan. Prefektura Aichi jest przede wszystkim trzecim w Japonii określiem przemysłowym (po regionach Tokio – Yokohama i Osaka – Kobe). Miasto Nagoya, położone przy najważniejszym w historii Japonii szlaku komunikacyjno-handlowym, Szlaku Wschodniego Morza (Tokaido), w XIX wieku było przede wszystkim ośrodkiem przedsiębiorstwa i tkactwa. Tutaj w okresie modernizacji Japonii zaczął się rozwijać nowoczesny, zmechanizowany przemysł tekstylny. Tradycyjnie okolice Nagoi słynęły też z ceramiki artystycznej i użytkowej (miasto Seto). Jednak szybko Nagoya stała się ośrodkiem przemysłu metalurgicznego i chemicznego. W XX wieku w mieście Toyota zaczęto produkować samochody. Powstały rafinerie ropy naftowej, później fabryki samolotów i przemysł zbrojeniowy. Właśnie dlatego w 1945 roku Nagoya w wyniku nalotów amerykańskich bombowców praktycznie została zmieciona z powierzchni ziemi. Wkrótce po wojnie odrodziła się jednak jako nowoczesne miasto. Architekci odważnie wykorzystali wolną przestrzeń po usunięciu ruin i stworzyli szerokie ulice. Rozbudowano sieć autostrad i linii kolejowych. Współczesna Nagoya jest wielkim, dynamicznym miastem, którego ludność liczy obecnie 2 miliony 200 tysięcy. Dla Japończyków prefektura Aichi to jednak nie tylko wielki przemysł. Teren Aichi obejmuje dwie historyczne prowincje: Mikawa i Owari. Stąd właśnie pochodzili trzej wielcy wojownicy, którzy odegrali wielką rolę w zjednoczeniu Japonii w szesnastym wieku, po trwających prawie trzy stulecia feudalnych walkach o władzę. Z prowincji Owari wywodził się Oda Nobunaga i kontynuator jego dzieła Toyotomi Hideyoshi, a z prowincji Mikawa – Tokugawa Iyeyasu, który w 1600 roku zjednoczył Japonię pod swoją władzą i dał początek rządowi shogunów z rodu Tokugawa, władających Japonią do 1868 roku. Na terenach Aichi żyje więc legenda walecznych samurajów z Mikawa, o której przypominają liczne zabytki, zgromadzone zwłaszcza w mieście Okazaki, położonym w pobliżu terenów wystawowych Expo 2005. Wystawa Expo w Aichi będzie więc z pewnością prezentować nie tylko najnowsze zdobycze nauki i techniki, ale też barwną tradycję tych ziem i bogaty folklor, wytwory dawnej kultury i futurystyczną wizję świata – zgodnie z wszechobecnym w Aichi duchem śmiałej wynalazczości i odważnych działań.

Tereny wystawowe Expo Aichi składają się z dwu obszarów – większego, o powierzchni około 158 hektarów, zwanego Nagakute, i mniejszego, 15-hektarowego Seto. Na terenie Nagakute znajdują

się m. in. pawilon międzynarodowe. Stworzą one sześć skupisk zwanych Global Commons, reprezentujących kontynenty. Łączyć je będzie niezwykły pasaż – chodnik, zwany Globalną Pętlą. Jak obiecują projektanci, umożliwi on dostęp do wszystkich sektorów bez zakłócania naturalnych form krajobrazu. Do części Seto będzie prowadzić kolejką powietrzną, która pozwoli podziwiać piękną, leśną okolicę, bogatą w stawy i jeziora. W tej naturalnej scenarii od 25 marca do 25 września ponad 120 państw i organizacji międzynarodowych będzie prezentować swoją wizję świata, a także technologię i kulturę. Japońscy organizatorzy wystawy dla każdego uczestniczącego w niej kraju wybrali miasto patronackie. W przypadku Polski jest to Gamagori. Polska znajdzie swoje miejsce w czwartym Global Common, razem z innymi krajami Europy Środkowej i Wschodniej, takimi jak Ukraina czy Litwa. Polska ekspozycja będzie się odbywać pod hasłem „Dostrzeż piękno”.

Organizatorem polskiego udziału w wystawie jest Krajowa Izba Gospodarcza. Celem ekspozycji jest ukazanie Polski jako kraju mądrego współistnienia cywilizacji i natury, harmonii sztuki i stylu życia oraz dynamicznego rozwoju. Polska pragnie, aby zwiększyła się liczba turystów z Japonii odwiedzających nasz kraj, aby więcej było japońskich inwestycji oraz aby Japończycy poznali nas bliżej. Główne działy polskiej ekspozycji poświęcone będą Fryderykowi Chopinowi i Wieliczce, a maskotką i symbolem będzie żubr, którego spośród wielu propozycji wybrały dzieci japońskie z partnerskiego miasta Gamagori. Jakkolwiek Expo nie jest wystawą produktów i firm, to zagadnienia gospodarcze będą ważnym elementem ekspozycji. Szczególne miejsce na wystawie będą zajmować regiony Polski – głównie Wrocław i Dolny Śląsk, ale też i województwa: pomorskie, wielkopolskie, małopolskie, opolskie, kujawsko-pomorskie i lubelskie. Na 9 maja przewidziany jest Dzień Polski. Podczas koncertów polskich artystów zostanie zaprezentowany fortepian fabryki Calisia, a w pawilonie wystawowym będzie czynny sklep z polską biżuterią, a w mieście Nagoya odbędzie się Tydzień Polskich Produktów. Expo 2005 jest dla Polski – tak jak dla innych uczestniczących krajów – okazją do zaprezentowania osiągnięć technologii i możliwości inwestycyjnych, ale także atrakcyjności naszej natury i kultury.

*dr Krystyna Okazaki
Zakład Japonistyki i Koreanistyki
Instytutu Orientalistycznego UW*

Wszystkie monety kolekcjonerskie są prawnym środkiem płatniczym w Polsce.